

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. Fakss: 67830770. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2024. gada 22. maijā

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs
Gunārs Kusiņš, tiesneses Anita Rodiņa un Jautrīte Briede,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Enefit Green SIA
(turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu
(pieteikums Nr. 53/2024),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu
atzīt Ministru kabineta 2018. gada 19. jūnija noteikumu Nr. 350 “Publiskas
personas zemes nomas un apbūves tiesības noteikumi” (turpmāk – Noteikumi
Nr. 350) 142.⁴ punkta otro teikumu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu
Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 64. pantam un 91. panta
pirmajam teikumam un spēkā neesošu no tā spēkā stāšanās brīža.

2. Noteikumu Nr. 350 142.⁴ punkts paredz: “Lai nodrošinātu valsts
stratēģiju klimatneitralitātes sasniegšanai, enerģētisko neatkarību un sabiedrības
interesešu aizsardzību, valsts meža zemju valdītājs līdz 2023. gada 31. decembrim

šo noteikumu 87.² punktā minētajās izsolēs un šo noteikumu 87.³ punktā minētajā publicējamajā informācijā neiekļauj līdz 50 000 hektāru no valsts meža zemēm. Subjekts, kura visas kapitāla daļas vai akcijas pieder publiskai personai vai vienai vai vairākām publiskas personas kapitālsabiedrībām, 45 dienu laikā pēc šo noteikumu stāšanās spēkā iesniedz valsts meža zemju īpašniekam pamatotu iesniegumu piešķirt izpētes un apbūves tiesības stratēģiski nozīmīgu vēja parku izvietošanai valsts meža zemēs. Zemkopības ministrija izvērtē iesniegumu un sagatavo informāciju Ministru kabineta lēmuma pieņemšanai par šo noteikumu 87.² punktā minētā vienreizējā maksājuma apmēru par tiesībām noslēgt šo noteikumu 87.⁵ punktā minēto apbūves tiesības līgumu, ņemot vērā neatkarīga vērtētāja vērtējumu par tirgus cenu. Valsts meža zemes īpašnieks piešķir izpētes un apbūves tiesības stratēģiski nozīmīgu vēja parku izvietošanai valsts meža zemēs, ja par to lemj Ministru kabinets.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ pantam;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Pieteikuma iesniedzēja jau iepriekš ir vērsusies Satversmes tiesā ar saturiski līdzīgu pieteikumu, lūdzot atzīt apstrīdēto normu un Noteikumu Nr. 350 142.⁵ un 142.⁶ punktu par neatbilstošu citstarp Satversmes 91. panta pirmajam teikumam (pieteikums Nr. 190/2023). Satversmes tiesas 2. kolēģija 2023. gada 20. decembrī nolēma atteikties ierosināt lietu pēc pieteikuma Nr. 190/2023, pamatojoties citstarp uz Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu (turpmāk – kolēģijas 2023. gada 20. decembra lēmums). Kolēģijas 2023. gada 20. decembra lēmumā norādīts, ka pieteikumā Nr. 190/2023 ietvertais juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas neatbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

Līdz ar to kolēģijai, ievērojot Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punktu, ir jāpārbauda, vai pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts vai juridiskais pamatojums pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Izskatāmajā pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts nav mainījies, bet ir precizēts prasījums. Proti, Pieteikuma iesniedzēja vairs nelūdz vērtēt Noteikumu Nr. 350 142.⁵ un 142.⁶ punkta atbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam. Tāpat pieteikums ir papildināts ar jaunu prasījumu vērtēt apstrīdētās normas atbilstību arī Satversmes 64. pantam. Turklāt izskatāmajā pieteikumā ir papildināts juridiskais pamatojums tam, kāpēc apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 91. panta pirmajam teikumam.

Tādējādi pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums ir mainījies pēc būtības un kolēģijai no jauna jāpārbauda tā atbilstība Satversmes tiesas likuma prasībām.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par Ministru kabineta noteikumu atbilstību augstāka juridiska spēka normām. Pieteikumā ir apstrīdēta Ministru kabineta noteikumu normas atbilstība Satversmei, līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

6. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punkts noteic, ka persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē ietvertu pamattiesību aizskāruma gadījumā.

Pieteikuma iesniedzēja ir juridiska persona. Līdz ar to tā ir tiesīga iesniegt pieteikumu Satversmes tiesai, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

7. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajai daļai konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā šādu uzskatu pamatot.

7.1. No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja ir kapitālsabiedrība, kuras pamata saimnieciskās darbības veids ir elektroenerģijas ražošana, izmantojot vēja elektrostacijas. Apstrīdētā norma liedzot privāto tiesību juridiskām personām, tostarp Pieteikuma iesniedzējai, pretendēt uz valsts meža zemēm vēja elektrostaciju izveidošanai, iepretim valsts kapitālsabiedrībām, un tādējādi aizskarot Pieteikuma iesniedzējai Satversmes 91. panta pirmajā teikumā ietvertās pamattiesības.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

7.2. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu vērtēt apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 64. pantam, kas noteic, ka likumdošanas tiesības pieder Saeimai, kā arī tautai šinī Satversmē paredzētā kārtībā un apmēros.

Pamatojot apstrīdētās normas neatbilstību minētajai Satversmes normai, Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka apstrīdētā norma pieņemta, neievērojot labas likumdošanas principu. Satversmes tiesa ir atzinusi, ka, pārbaudot to, vai apstrīdētā norma atbilst Satversmes 91. panta pirmajam teikumam, jāvērtē arī tas, vai atšķirīgā attieksme ir noteikta ar normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā pieņemtu tiesību normu, ievērojot arī labas likumdošanas principu (*sal. sk. Satversmes tiesas 2019. gada 2. maija sprieduma lietā Nr. 2018-14-01 17. punktu*). Tādējādi Pieteikuma iesniedzējas argumenti, kas saistīti ar Satversmes 64. panta iespējamo pārkāpumu, pēc būtības ir saistīti ar vērtējumu par apstrīdētās normas neatbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam.

Tādējādi pieteikums par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 64. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

8. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu persona ir tiesīga iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi tad, ja tā ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī šādu iespēju nav.

No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējai nav iespēju aizstāvēt savas pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas otro teikumu, ja personai nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, tad konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

Saskaņā ar apstrīdēto normu izpētes un apbūves tiesības stratēģiski nozīmīgu vēja parku izvietošana valsts meža zemēs šajā normā noteiktajam subjektam piešķir, ja par to lemj Ministru kabinets. Savukārt saskaņā ar Noteikumu Nr. 350 142.⁶ punktu, ja Ministru kabinets līdz 2023. gada 31. decembrim nepieņemtu lēmumu par apstrīdētajā normā minēto valsts meža zemi, no 2024. gada 1. janvāra attiecīgās valsts meža zemes apbūves tiesīgo varētu noskaidrot, rīkojot izsoli Noteikumu Nr. 350 87.² punktā noteiktajā kārtībā.

Tādējādi konkrētajā gadījumā par pamattiesību aizskāruma rašanās brīdi uzskatāms brīdis, kad Ministru kabinets pieņem lēmumu par izpētes un apbūves tiesību piešķiršanu uz konkrētām valsts meža zemēm apstrīdētajā normā minētajam subjektam. Ministru kabineta rīkojums, ar kuru sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Latvijas vēja parki" piešķirtas izpētes un apbūves tiesības uz šā rīkojuma 1. pielikumā minētajām teritorijām, tostarp Pieteikuma iesniedzējas norādītajiem valsts meža zemes gabaliem, pieņemts 2023. gada 28. novembrī. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2024. gada 23. aprīlī. Tādējādi termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai Satversmes tiesā ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtās daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

9. Pieteikumā ir sniegts lietas faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam. Tāpat pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai. Pieteikums šajā daļā atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu “Par Ministru kabineta 2018. gada 19. jūnija noteikumu Nr. 350 “Publiskas personas zemes nomas un apbūves tiesības noteikumi” 142.⁴ punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam” pēc Enefit Green SIA pieteikuma (pieteikums Nr. 53/2024).

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Ministru kabinetu – **līdz 2024. gada 22. jūlijam** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

3. Atteikties ierosināt Satversmes tiesā lietu par Ministru kabineta 2018. gada 19. jūnija noteikumu Nr. 350 “Publiskas personas zemes nomas un apbūves tiesības noteikumi” 142.⁴ punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 64. pantam.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Gunārs Kusiņš